

**Vi ger kraft åt varje
människa och bygger
ett grönt, frihetligt
Örnsköldsvik**

Centerpartiets lokala handlingsprogram för
mandatperioden 2022-2026

Centerpartiet

Innehåll – 89 punkter för ett bättre Örnsköldsvik

Innehåll – 89 punkter för ett bättre Örnsköldsvik	1
Vi ger kraft åt varje människa – i hela kommunen Örnsköldsvik	4
Centerpartiet går för maktskifte i Örnsköldsviks 2022	6
En grönt Örnsköldsvik för fler företag och jobb	7
Företagstillväxt med miljön i fokus	7
Prioritera och kompetenssäkra upphandlingsenhetens arbete	7
Gör det möjligt för mindre och lokala aktörer att lägga anbud i upphandling.....	7
Konkurrensutsatt kommunala verksamheter	7
Inför valfrihetssystem för omsorg och sociala tjänster	7
Särskilda satsningar för företagande bland särskilda grupper	7
Mentorskapsutbildning till företag som hjälper unga in i arbetslivet	8
En lokal företagsinkubator ska stimulera hållbart företagande.....	8
Snabbare och tydligare kommunikation vid ärendehandläggning.....	8
Örnsköldsvik ska bli ett nav för bioekonomi i Sverige.....	8
Förenkla bostadsbyggande.....	8
Örnsköldsvik ska vara en attraktiv och trygg plats att leva livet på	9
Utveckla Stora torget till en levande mötesplats	9
Kultur i HELA kommunen	9
Fortsätt arbetet med hälsofrämjande generationsmötesplatser.....	9
Sätt en standard för prioriterade vandringsleder i Örnsköldsviks kommun	9
Paradiset ska ansvara för bemanning av allmänhetens bad	10
Satsa på fler badplatser.....	10
Arbeta för en pålitlig och effektiv tillståndshantering.....	10
Förläng öppettider på Örnsköldsviks krogar under sommarmånaderna	10
Skapa trygghet på sociala platser	10
Fler vuxna på stan i samverkan med civilsamhället	10
Utred införandet av Trygghetsvärdar i samverkan med Polisen.....	11
Skapa utrymme för motorburna i samverkan med föreningslivet	11
Satsa på spontanidrott och rörelseglädje.....	11
Utöka kommunens anslag till och samarbete med studieförbunden	11
Vård och omsorg av hög kvalitet i hela Örnsköldsvik	12
Inför valfrihetssystem inom särskilt boende och hemtjänst	12
Vi vill se fler trygghetsboenden över hela kommunen.....	12
Bygg för social samvaro och skapa ett kommunalt seniorcenter	12
Utveckla den digitala välfärdstekniken och digital signering	12
En god och nära vård med fler förebyggande och hälsofrämjande insatser.....	12
Öka kontinuiteten för äldre med hemtjänst	13

Avsätt resurser för kontinuerlig fortbildning av kommunens medarbetare	13
Krafttag mot arbetsskador i kommunal verksamhet.....	13
Sträva efter en mer tillitsbaserad styrning i offentlig verksamhet.....	13
Obligatorisk chefsutbildning i kommunal verksamhet.....	14
Max 25 medarbetare per chef i kommunal verksamhet.....	14
Förbättra samverkan kring socialtjänst, civilsamhälle, vård och skola.....	14
Säkerställ att Barnkonventionen efterlevs i praktiken	14
Arbetsmarknadsåtgärder i samverkan med externa aktörer	14
En kommunal arbetslinje med krav på motprestation vid ekonomiskt bistånd.....	14
Satsa på att förebygga psykisk ohälsa	14
Nollvision suicid och samverkan kring barnen psykiska hälsa.....	14
Kommunen som arbetsgivare ska förebygga utmattning och psykisk ohälsa.....	15
En skola och förskola som ger kraft till varje individ	16
Större flexibilitet i förskolan	16
Samutnyttja lokaler och möjliggör mindre enheter för skola och omsorg.....	16
Fler vuxna med pedagogisk kompetens i skolan	16
Arbeta för en jämnare resursfördelning i skolorna	16
Säkerställ tillgång av lärarvikarier med hjälp av pooltjänster	16
Elevhälsoteamen stärks med bättre tillgänglighet och digitala lösningar.....	16
Skolmat av hög kvalitet som bidrar till hälsa och energi	17
Krisberedskap i kommunens måltidsorganisation	17
Hälsöfrämjande och säkra miljöer både inom- och utomhus i skolor	17
Mer fysisk aktivitet i skolan	17
Ett hållbart Örnsköldsvik för Agenda 2030	18
Ställ höga krav på miljö- och djurskydd vid upphandling av mat	18
En samordningscentral ger bättre förutsättningar för lokala leverantörer.....	18
Hållbar livsmedelsproduktion ger ett öppet landskap	18
Värna det småskaliga kustfisket	18
Energieffektivisera kommunala byggnader.....	18
Större materialåtervinning i kommunal verksamhet	19
Återvinning och källsortering ska vara enkelt i hela kommunen	19
Upprätta en byggåtervinningsstation.....	19
Förbättra Örnsköldsviks krisberedskap	19
Utveckla kollektivtrafiken.....	19
Fler och säkrare gång- och cykelvägar samt cykelgarage	19
Fler fossilfria fordon i Örnsköldsvik	19
Dra om E4 för bättre luftkvalitet	19
Persontrafik på Gröna linjen	20
Stötta utvecklingen mot en fossilfri flygplats	20
Låt arkitekturen ta plats i stadsbilden	20

Ökad biologisk mångfald och bevarande av grönområden.....	20
Ökat anslag för arbete mot invasiva arter.....	20
Fler gågator ger mindre biltrafik och större utrymme för uteserveringar	20
Fortsatt arbete för giftfria förskolor och skolor	21
Belysningsstrategi med hållbarhetsperspektiv.....	21
Fortsatt utveckling av bredbandet	21
Hållbar turism.....	21
En stark liberal demokrati.....	22
Kommunala medarbetare över hela kommunen	22
Tydlig kommunikation.....	22
Minska det digitala utanförskapet i samhället.....	22
Stärk och värna minoritetens delaktighet och rättigheter.....	22
Samhället ska vara tillgängligt för alla.....	22
Synligare politiker som träffar medborgarna	23
Fokus på effektivitet och kortast möjliga beslutsvägar	23
Förbättra ägarstyrningen	23
Tydliggöra kommunorganisationens kostnader	23
Trygghet och brottsförebyggande arbete	23
Kraften i kulturen och det ideella.....	23

Vi ger kraft åt varje människa – i hela kommunen Örnsköldsvik

Centerpartiet vill ha ett maktskifte i Örnsköldsvik 2022 – och vi är beredda för det. Vi erbjuder en konkret förändring från det sätt kommunen sköts sedan 1972. Vi är inte trötta, vi är hungriga. Vi har en laguppställning med bredd, spets och gemenskap där vi representeras av människor från hela kommunen och från en stor mängd olika yrken och bakgrunder. Vi är ett stort parti i Örnsköldsvik, och vi välkomnar också dig som delar våra värderingar och vill bidra till vårt lag.

Agenda 2030 lyfter tre grundpelare för ett hållbart samhälle: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Centerpartiets samhällsbyggande strävar efter en balans för att dessa pelare ska stå stadiga. På samma sätt vill vi skapa balans mellan stad och landsbygd. En växande landsbygd blir stark av en attraktiv och utvecklad stad. Örnsköldsviks kommun har en spännande stadsmiljö att fortsätta utveckla liksom en rad platser för olika typer av service på landsbygden. Centerpartiet vill se kommunal service som samordnas bättre utanför centralorten och kommunala investeringar som fördelas över den geografiska kommunen. Centerpartiet vill att kommunen aktivt prövar nya tekniska lösningar och digital teknik för att förbättra service och kommunala tjänster.

I Örnsköldsvik finns kraften. Vi är en kommun präglad av kreativitet, innovation och företagsamhet. Mitt i världsarvet Höga kusten sträcker vår stora kommun ut sig och ger plats för en mångfald av människor, idéer och drömmar. Här omgärdas en växande stad med bygder som bubblar av engagemang, framåtanda och kärlek till landsbygden. Kontrasten mellan stadsbilden och den storslagna naturen erbjuder en varierad fritid. Våra rika naturtillgångar i form av skog, vatten och brukbar jord ger förutsättningar för att vi ska kunna stå stadigt även när det gungar. Vi älskar den variation vi skapar tillsammans – med små och stora företag, idrott och konst, musik och friluftsliv, folkhögskolor och universitet, stad och landsbygd. Genom den politiska organisationen vill vi i Centerpartiet vara en möjliggörare, genom att klokt förvalta denna plats och alla dess resurser.

Centerpartiet är ett grönt, frihetligt parti med fötterna på jorden. I Örnsköldsvik innebär det att vi strävar efter en klimatsmart och miljövänlig ekonomisk tillväxt, att vi skapar förutsättningar för individen att utvecklas och bidra med sina egna förmågor, och att vi jobbar hårt för att lyfta den företagsamhet som finns både i privata, ideella och professionella sammanhang. Kommunen ska inte själv vara utförare av alla tjänster, och staden är inte kommunens enda centrum. Istället lägger vi politiska förslag som syftar till att samhällsservice, företagsamhet och föreningsliv ska finnas och skapa livskraft och välfärd i hela kommunen. I Örnsköldsvik finns landsbygden som många längtar till. Vi vill att man ska kunna jobba och bo i hela Örnsköldsvik. Därför behövs trygga skolor, äldreomsorg av hög kvalitet, goda möjligheter att bedriva ett hållbart företagande på landsbygden likaväl som i staden.

Grunden i vår politik är alla människors frihet och lika värde, och vi står upp för ett samhälle där regnbågsflaggan vajar i vinden. I Örnsköldsvik är Du välkommen, oavsett om du är född här, nyinflyttad, invandrad, hemvändare eller nyfiken på besök. Vi vet att det är de enskilda människorna som bygger Örnsköldsvik, därför ska politiken skapa förutsättningar som gör det lätt att bidra till samhällsbyggandet. Tillsammans har vi kunskapen, handlingskraften och energin att skapa ett hållbart samhälle. Vi tror på människors förmåga att bestämma över sina liv och skapa sin egen framtid – det är vid köksborden de viktiga besluten tas. Att ta vara på det unika i varje individ innebär också en mångfald av lösningar, t ex när det gäller skola, vård- och omsorg, samt att värna minoritetens rättigheter och delaktighet i samhället. Det är kvalitet som ska vara det huvudsakliga måttet – inte formen. Örnsköldsvik ska vara en tillgänglig plats för alla, oavsett funktionshinder och variationer. Med jämlikhet, jämställdhet och respekt för allas lika värde blir Örnsköldsvik en plats där mångfald är en tillgång.

En av våra största utmaningar är att hejda klimatförändringarna. Parallellt med detta behöver vi se den svåra situation som vi befinner oss i globalt, och se till att Örnsköldsvik är rustat för kriser. Vi behöver arbeta tillsammans för en miljö- och klimatsmart vardag som fungerar för en ångermanländsk kommun. Detta arbete omfattar såväl smart infrastruktur, medveten konsumtion och en hållbar turism när fler och fler upptäcker hamnstaden Örnsköldsvik i Höga kusten.

Örnsköldsvik ska präglas av långsiktiga satsningar med god ekonomisk hushållning, trygghet och framtidstro. Med vår jordnära och resultatinkärlade politik tror vi på att skapa ett Örnsköldsvik tillsammans – där vi ger kraft åt varje människa.

Här är våra 89 punkter för ett bättre Örnsköldsvik. Vill du vara med i gemenskapen? Välkommen!

Centerpartiet går för maktskifte i Örnsköldsviks 2022

Det dokument du läser innehåller inte mindre än 89 förslag på hur Centerpartiet vill utveckla Örnsköldsvik. Det är en matig läsning! Till att börja med vill vi därför börja med att lyfta fram ett urval av våra förslag.

Vi bygger små enheter nära dig, istället för centraliserad stordrift. Barnen ska kunna gå på förskola nära hemmet, och den som på äldre dagar vill ska i större utsträckning kunna bo kvar i hembygden.

Attraktiva Örnsköldsvik. När nyfikna människor söker sig till Örnsköldsvik tittar man på kvaliteten i skolor och förskolor, tillgång till sjukvård och service men också på attraktiva boenden och aktiv fritid. Skattepengar och investeringar ska användas så att attraktiviteten stärks och att kommunen underhåller de fastigheter vi redan har.

Kommunal verksamhet prövas i konkurrens. Vi gör det möjligt för företag att lämna anbud på kommunala verksamheter. Centerpartiet fokuserar på kvalitet och kostnadseffektivitet – inte vem som är utförare.

Örnsköldsvik får ett mer företagsvänligt klimat. Vi vill ha en företagsinkubator som stimulerar nyföretagande, men särskilt fokus på bioekonomi och gröna näringar. Unga, kvinnor, minoritetsgrupper, nysvenskar och nyutbildade ska ges särskild prioritet.

Landsbygdsperspektivet finns med i alla beslut. En levande landsbygd är en förutsättning för att Örnsköldsvik ska fungera som helhet. Du ska kunna bedriva ett lönsamt företag oavsett avstånd till centrum och din vardag ska fungera.

Vardagen blir mindre krånglig. Vi vill jobba för effektivare handläggning av ärenden, bättre kommunal service och snabbare digitalisering för att fler ska kunna ta del av tjänster oavsett var man bor geografiskt. Valfärden står inför stora utmaningar eftersom samhället kommer att få färre i arbetsför ålder, som ska ta hand om våra barn och äldre. En lyhörd digitalisering kan till exempel minska restider och göra att fler kan ta del av valfärden.

Vi tänker långsiktigt och klokt kring hållbarhetsarbetet. Samtidigt som vi arbetar handlingskraftigt för större miljöhänsyn och energieffektivitet så jobbar vi också för bättre krisberedskap, och förbereder oss för såväl pandemier som klimatförändringar. Det rör såväl arbetssätt som hur vi bygger. Vi vill stötta en utvecklad matproduktion i länet såväl som smarta transportlösningar för producenter. Vi bygger energieffektivt och flexibelt och värnar grönytor och biologisk mångfald.

Vi samutnyttjar lokaler för valfärden – det ger oss möjlighet att ha kommunal service över hela kommunen. Vi bygger flexibelt och långsiktigt eftersom vi vet att lokala behov kan förändras över tid.

En grönt Örnsköldsvik för fler företag och jobb

Örnsköldsviks kommun är en plats full av möjligheter, ändå sjunker kommunen i den nationella rankingen av företagsklimat. Det vill vi i Centerpartiet ändra på. Dels som gräsrotsrörelse genom att påverka det som Centerpartiet på nationell nivå skapar, dels med kommunala insatser. Vi vill förenkla kontakter och förbättra dialog mellan företag, kommun och skolor. Dessa åtgärder kräver ett starkt och sammanhållet ledarskap med tydliga styrdokument där politiker och tjänstepersoners policy och målbilder drar åt samma håll - företagets håll.

Företagstillväxt med miljön i fokus

Med fler företag kommer fler människor i sysselsättning. Tillväxt ska ske med miljön och klimatet i fokus. I Örnsköldsvik finns gott om exempel på grönt företagande – allt från modern second hand i stadskärnan, till industrier som går i bräschen för framtidens hållbara materialanvändning. Vi har också gott om jordbruk som skapar närodlad mat. Centerpartiet vill verka för att utveckla den cirkulära ekonomin, och utveckla och värna den lokala produktionen och konsumtionen av mat och andra produkter. Vi vill också skapa mötesplatser för verksamheter som tillsammans kan skapa klimat- och miljösmapta innovationer.

Prioritera och kompetenssäkra upphandlingsenhetens arbete

Genom att värna hög kompetens och fortsatt utbildning hos upphandlingsenheten kan vi verka för att kommunens konsumtion är en röstsedel på en hållbar framtid – att det vi förbrukar tar hänsyn till klimat, miljö, såväl som sociala och etiska aspekter.

Gör det möjligt för mindre och lokala aktörer att lägga anbud i upphandling

Vi föreslår att kommunen aktivt använder DIS (Dynamiskt inköpssystem) som möjliggör för fler och mindre, lokala aktörer att leverera tjänster och produkter till kommunen.

Konkurrensutsätt kommunala verksamheter

I och med de stora volymer som kommunala inköp innebär, behöver upphandling ägnas särskilt fokus. Kommunens tjänster ska konkurrensutsättas där det är möjligt. Kommunen ska i större grad än idag vara beställare av varor och tjänster, inte utförare.

Inför valfrihetssystem för omsorg och sociala tjänster

Fler lokala företag ger en större ekonomisk och social hållbarhet, såväl som en större krisberedskap. Den kommunala organisationen behöver inte alltid vara utförare – vi vill ta vara på de tjänster som erbjuds av företag i de fall dessa erbjuder ett kostnadseffektivt alternativ med hög kvalitet. Detta skapar en mer flexibel organisation för kommunen, samtidigt som det ger ett kundunderlag till kommunens företag. Vi vill införa valfrihetssystem för omsorg och sociala tjänster, för att öppna upp för mer företagande, och ge medborgarna större möjlighet att hitta en lösning de trivs med. Detta gör det möjligt att driva företag även inom omsorgssektorn. Det är kvaliteten som är det viktiga för oss i Centerpartiet – inte vem som är utförare.

Särskilda satsningar för företagande bland särskilda grupper

Ett jobb betyder mycket för den enskilde individen och i vårt Örnsköldsvik ska fler ges möjlighet att försörja sig själv och utvecklas. För att lyckas med det behöver vi en bättre politik för företagande och tillväxt. Fler arbetstillfällen börjar med företagen. Centerpartiet vill fortsätta arbeta hårt för att värna företagets bästa, såväl i dagliga politiska beslut, som i kommunala styrdokument. Vi behöver också rikta särskilda satsningar för att stimulera företagande bland unga, kvinnor, minoritetsgrupper och nyanlända. Grönt företagande är en förutsättning för ett hållbart Örnsköldsvik.

Kommunen ska genom service, kontroll och upphandling alltid sträva efter att stötta företag och organisationer som tar socialt, etiskt och miljömässigt ansvar, och genom egen verksamhet föregå med inspirerande exempel på hållbart samhällsbyggande.

Mentorskapsutbildning till företag som hjälper unga in i arbetslivet

Skolan och företagen kan genom ett tätare samarbete erbjuda möjligheter till ungdomar att komma in i samhället. Det förebygger och bekämpar utanförskap och kriminalitet. Kommunens kan i samarbete med studieförbunden erbjuda utbildning i mentorskap till företag som engagerar sig i att ge unga en väg in i arbetslivet.

En lokal företagsinkubator ska stimulera hållbart företagande

En lokal företagsinkubator skulle kunna innebära en kraftfull motor för det lokala näringslivet. En sådan satsning skulle innebära stora möjligheter för tillväxt av lokala, decentraliserade, hållbara företag, med den positiva effekten av en större skattebas för kommunen. Inkubatorns roll blir att främja och underlätta nystartade företags väg mot tillväxt och lönsamhet genom att erbjuda stöd framförallt under uppstartstiden. Entreprenörens idéer och passion kan tas tillvara genom hjälp och stöttning i det kritiska läget från idé till uppstart. Centerpartiet vill värna såväl de skalbara idéerna med tillväxtpotential, som livsstilsföretagande i mindre skala. Vi ser positivt på en fysisk samlingspunkt för inkubatorer, där resurser kan samordnas och användas effektivt och bidra till kreativitet.

Snabbare och tydligare kommunikation vid ärendehandläggning

Vi vill se en mer effektiv och välkomnande näringslivspolitik och ett mer företagervänligt klimat i Örnsköldsvik, där kommunen möjliggör för entreprenörer att utveckla sin fulla potential. Vi behöver en snabbare och tydligare kommunikation vid ärendehandläggning för att tillåta utveckling och innovation att behålla sitt flyt i processen.

Örnsköldsvik ska bli ett nav för bioekonomi i Sverige

Örnsköldsvik planerar för en stark tillväxt, det kräver bättre förutsättningar för etablering av nya företag. Att det finns färdigplanerad mark att exploatera och att det finns energi och bra infrastruktur är förutsättningar som kommunen kan möjliggöra. Centerpartiet ser positivt på RISE Processums etablering av en testanläggning och ser den som en viktig faktor i att bygga Örnsköldsviks som nav för bioekonomi i Sverige. Men de företag som testar sina produkter behöver också möjligheter att stanna och fortsätta utvecklas och växa.

Förenkla bostadsbyggande

Vi vill skapa möjligheter för bostadsbyggande via mer flexibla och betydligt snabbare handläggningsprocesser. Genom att erbjuda byggklara tomter och enkla rutiner för byggande av villor och andra boenden i kommunen skapar vi förutsättningar för människor att hitta hem i vår vackra kommun. Centerpartiet på nationell nivå driver aktivt en förändring av strandskyddslagen där miljön och allemansrättens grunder värnas, samtidigt som det blir möjligt att bygga mer i natursköna områden. För Örnsköldsvik skulle detta innebära fler attraktiva boenden och underlätta för företag, t ex jordbruk eller turismverksamheter som vill utvecklas.

Örnsköldsvik ska vara en attraktiv och trygg plats att leva livet på

Örnsköldsvik har alla förutsättningar för att erbjuda en spännande, kontrastrik fritid och livskvalitet för alla som bor här. Vår mäktiga natur här i Höga kustens hjärta lockar den som vill uppleva äventyr och rekreation i naturen. Vi vill utveckla friluftslivet och turismen. Hos oss ska du kunna ta en dags vandring i naturen, fylla på energi på någon av kommunens fik och restauranger, gå på konsert eller idrottsevenemang, vandra genom en trygg och vacker stad för att sedan övernatta och vakna upp till en levande kommun där du kan se en framtid. Idrott, konst och kultur, friluftsliv och nöjesliv är några av byggstenarna som tillsammans skapar vår kontrastrika kommun. Vi vill arbeta för att ge livskraft och utrymme åt alla dessa delar. Att känna sig trygg, oavsett vilket som är ditt personliga val av äventyr, är en förutsättning. Kulturens fria roll ska värnas. Vi vill möjliggöra till gång till ett brett kulturutbud oavsett var i kommunen du bor.

Utveckla Stora torget till en levande mötesplats

Stora torget i Örnsköldsvik och den intilliggande Örnparken ska vara en levande mötesplats. Den nya detaljplanen för området gör det möjligt att uppföra en ny byggnad som kan bidra till torget som en mötesplats för alla. Vi vill att det ska finnas en saluhall i Centrum där lokala producenter och kreatörer kan sälja sina produkter till medborgarna. En sådan saluhall skulle kunna vara en del av en framtida byggnad på torget.

Kultur i HELA kommunen

Örnsköldsvik behöver en scen som kan ta emot mellanstora föreställningar från exempelvis Riksteatern, Norrlandsoperan, länsteatrar eller privata arrangörer. En sådan scen kan med fördel finnas centralt i Örnsköldsvik - och tillsammans med andra lokaler bilda ett kulturellt nav för hela kommunen. Vi vill att navet ska stötta och främja samverkan, samordning och dialog med lokala kulturmötesplatser – kultursatelliter - runt om i kommunen. Dessa kultursatelliter kan både vara den fysiska platsen för lokal aktivitet, samt genom digital teknik en del i större arrangemang. Vi ser samverkan mellan olika aktörer som en förutsättning för detta. Vårt ovillkorliga krav är att en satsning på Örnsköldsviks kulturliv ska gynna ett stort geografiskt upptagningsområde. Vi behöver också ta hand om och förvalta den konst- och kulturskatt som finns i kommunens vård. Museiverksamheten har länge varit i behov av ett föremålsmagasin för att på ett säkert sätt kunna förvara museets föremål, och göra plats för kreativa utställningar och aktiviteter i museets lokaler.

Fortsätt arbetet med hälsofrämjande generationsmötesplatser

Pandemin har lärt oss att värna om mötesplatser i friska luften. Generationsmötesplatser är platser där människor kan mötas över generationsgränser för att t ex umgås, leka, lära och motionera. Vi vill fortsätta utveckla detta koncept i vår kommun. Dessa platser ska vara strategiskt belägna så att många kan ha tillgång till dem och nå dem på ett tryggt och smidigt sätt – gärna med cykel eller till fots. Dessa platser ska bidra till folkhälsan på flera sätt – genom att skapa möjlighet till roliga rörelseaktiviteter, genom konst och kultur bidra till diskussion och stimulans, och genom att vara en trevlig samlingsplats. Växter och natur är ett viktigt inslag på dessa platser eftersom de påverkar både hälsan, miljön och den biologiska mångfalden positivt. Vi ser också att dessa platser kan användas av förskolor och skolor och bidra till undervisning i såväl naturkunskap som idrott och hälsa.

Sätt en standard för prioriterade vandringsleder i Örnsköldsviks kommun

Allt fler upptäcker naturen genom korta och långa vandringar. Allemansrätten ger oss tillgång till hälsofrämjande äventyr, och medför också ett ansvar för att värna naturen. I och med att leder och samlingsplatser utnyttjas i högre grad ökar också behovet av service och naturvård. För att stärka bilden av Örnsköldsvik som en attraktiv friluftskommun är god skötsel av leder och omkringliggande service en strategisk

satsning som gynnar både medborgare och besökare. Det ligger i allmänhetens intresse att utflyktsställen håller en viss standard och är tillgängliga även vid funktionshinder. Till exempel så bäddar goda leder, toaletter, välskötta grillplatser och avfallshantering för både tillgänglighet och skyddande av naturen. Vi föreslår att se över en prioritering av våra kommunala vandringsleder, och besluta en viss standard för högprioriterade, respektive lågprioriterade, leder. Medborgare ska enkelt kunna hitta tillgänglig information och förslag på utflykter och leder som passar dem, t ex för barnfamiljer eller vid funktionshinder, eller genom temaleder för t ex träning, umgänge eller äventyr.

Paradiset ska ansvara för bemanning av allmänhetens bad

Vatten är viktigt element i Örnsköldsvik – såväl utomhus som inomhus. Vi vill att Paradiset ska ansvara för bemanning vid Allmänhetens bad i kommunens alla simhallar i de fall föreningslivet inte har möjlighet att ta de uppdragen. På så vis kan vi säkra allmänhetens möjlighet att ha tillgång till bad i alla simhallar.

Satsa på fler badplatser

För många är bad utomhus, sommar som vinter, något som bidrar starkt till livskvalitet. Vi vill att kommunen aktivt ska arbeta för möjligheten till säkra bad i våra sjöar. Ett konkret exempel är att skapa fler badplatser, genom att utöka testning av badvattenkvalitet och avsätta pengar för utrustning till badplatser. Höglandssjön är redan idag ett välbesökt rekreativt område med fiske, kajakpaddling, idrottsanläggningar, promenader och motionslopp. Vi vill att kommunen undersöker möjligheten för en allmän badplats vid höglandssjön, gärna genom samverkan med föreningslivet. Vi ser också positivt på de initiativ som tagit kring ett kallbadhus i Köpmanholmen.

Arbeta för en pålitlig och effektiv tillståndshantering

Trots att pandemin slagit hårt mot branschen så har Örnsköldsviks uteliv utvecklats. Vi har fått ännu större möjlighet att njuta av lokal gastronomi genom en större närvaro av både mathantverk, restauranger och caféer. Vi behöver en mer pålitlig och effektiv hantering av tillståndsärenden som rör dessa verksamheter – med tydliga besked inom rimlig tid. Centerpartiets vill att kommunen har ett lösningsfokuserat arbetssätt, och visar en medvetenhet för en bransch vars inkomster är särskilt känsliga för säsonger. I en föränderlig värld måste det vara enkelt för företagen att anpassa sig och genomföra kreativa idéer, vare sig det gäller event eller en serveringsplats på gågatan. Vi stöttar också Centerpartiet på nationell nivå i deras strävan efter att möjliggör gårdsförsäljning av småskaligt och hantverksmässigt framställda alkoholhaltiga drycker.

Förläng öppettider på Örnsköldsviks krogar under sommarmånaderna

Centerpartiet vill att kommunen möjliggör för förlängda öppettider på krogarna under sommarmånaderna, då många samlas för sociala aktiviteter.

Skapa trygghet på sociala platser

Ett mer aktivt uteliv kräver också trygghetsskapande åtgärder. Trygghet är en förutsättning för att kunna ta del av fritidsaktiviteter och evenemang. Ett tryggt samhälle kräver samarbete mellan kommun och föreningsliv, samt smart infrastruktur och belysning som skapar trygga miljöer. Örnsköldsvik behöver utveckla en strategi kring hållbar belysning – genom smart ljussättning kan mörka passager lysas upp och bli tryggare. På kritiska platser som av polisen bedöms som särskilt utsatta är vi öppna för att använda kameraövervakning för att motverka våld och kriminalitet.

Fler vuxna på stan i samverkan med civilsamhället

För att finnas till för gruppen unga vill vi ha fler vuxna på stan. Inom föreningslivet tror vi att det finns personer som redan har förtroende från många unga som de möter i sina verksamheter. Vi vill också att de medarbetare inom kommunen som i sin vardag möter unga samordnas och blir mer synliga när behoven ökar.

Utred införandet av Trygghetsvärdar i samverkan med Polisen

Vi vill utreda möjligheten att i samarbete med Polisen införa så kallade Trygghetsvärdar. Dessa ska vara en resurs som kompletterar polisens viktiga arbete. Till polisen ringer man när det handlar om ett brott – till Trygghetsvärdarna kan du ringa nattetid om du vill ha sällskap i telefonen om det känns otryggt på vägen hem, eller om du upplever en stökig situation. Trygghetsvärdarna ska arbeta på uppdrag av säkerhetsansvarig på Kommunen som, efter samråd med polisen med flera, kan förlägga trygghetsvärdens arbete till strategiskt utvalda platser.

Skapa utrymme för motorburna i samverkan med föreningslivet

Redan idag finns ett aktivt föreningsliv som kräver politikens fortsatta stöd för att behålla sin långsiktiga livskraft. Vi ser att motorintresserade, inte minst motorburen ungdom, saknar en plats att träffas och utöva sina intressen. Detta har lett till uppmärksammade konflikter i kommunen. Centerpartiets hållning är att förbud inte är en hållbar lösning. Genom en lyhörd dialog, och samverkan mellan föreningsliv och kommun, vill vi verka för att skapa en långsiktigt hållbar plats för motorintresserade. Kommunen kan upprätta ett samverkansavtal med föreningar för att utveckla motorsporten.

Satsa på spontanidrott och rörelseglädje

Centerpartiet vill stötta tillgänglig och spontan kultur- och idrottsutövning. Vi ser Lungviksparken som ett gott exempel, där vi kan möjliggöra för mindre föreställningar genom att bygga en bokningsbar scen för mindre event. En dansbana för spontana danser under sommarkvällar skulle skapa liv och rörelseglädje i stadsbilden.

Utöka kommunens anslag till och samarbete med studieförbunden

Studieförbundens ställning i kommunen bör stärkas. De kan ges större och mindre uppdrag, istället för att kommunen ska göra allt själva. Vi vill lyfta studieförbunden som en resurs för allmänheten – här finns möjlighet till en meningsfull fritid och ett socialt sammanhang när man möts kring ett gemensamt intresse. Studieförbunden är också nyckelverksamheten för ett livslångt lärande och kompetensutveckling – och en värdefull partner för att nå ut med samhällsinformation. Vi vill öka de ekonomiska resurserna för studieförbunden, och utveckla samarbetet mellan förbunden och kommunen. Samarrangemang, uppdragsavtal och partnerskap kring olika frågor är ett klokt sätt att växla upp den sammanlagda kompetensen. Exempelvis kan studieförbunden få uppdrag kring den kommunala musikskolan, samhällsinformation till nysvenskar, sköta uthyrning av kommunens lokaler.

Vård och omsorg av hög kvalitet i hela Örnsköldsvik

Vår vision för Örnsköldsvik är att kommunens vård och omsorg ska utgå från dig som medborgare, och finnas tillgänglig nära dig oavsett var i kommunen du bor. Omsorgen ska vara anpassad efter dina behov och inte utifrån någon snittperson som inte existerar. Genom att samnyttja lokaler för välfärden tillsammans med andra verksamheter kan vi skapa nära och flexibla lösningar.

Inför valfrihetssystem inom särskilt boende och hemtjänst

Allt fler lever längre. Idag är ungefär 14 000 kommuninvånare 65 år eller äldre. År 2050 beräknas gruppen 85 år och äldre vara dubbelt så stor som idag. Det är en enastående utveckling. Seniorers livserfarenhet, kompetens och engagemang är en stor tillgång. Samtidigt innebär den demografiska utveckling stora utmaningar för välfärden. Äldre personers behov av stöd, vård och omsorg är individuella, precis som i andra åldersgrupper. Centerpartiet vill införa valfrihetssystem (även kallat "LOV", lagen om valfrihetssystem) inom särskilt boende och hemtjänst - och därmed göra det möjligt för alla äldre att få ett större inflytande över sin omvårdnad när behovet uppstår. Valfrihet är något mer än att bara välja utförare. Det handlar också om att få inflytande över innehåll. En äldreomsorg som präglas av mångfald, valfrihet och nytänkande möjliggör fler nischade alternativ för den äldre. Det kan handla om att personalen har samisk eller finsk språk- och kulturkunskap, att ett boende kan ge möjlighet till husdjur, att verksamheten har en ideell grund - eller något helt annat. Vi föreslår en vårdavdelning på särskilt boende och ett team inom hemtjänsten med fördjupad kunskap i det samiska och finska språket samt deras respektive kulturer.

Vi vill se fler trygghetsboenden över hela kommunen

Örnsköldsvik ska vara en åldersvänlig kommun där var och en ska kunna leva hela livet och känna trygghet inför ålderdomen. Den som önskar flytta till en mer tillgänglig bostad i en tryggare miljö ska i så stor utsträckning som möjligt få göra det. Centerpartiet vill att kommunen ska vara en möjliggörare för byggande av fler trygghetsboenden i hela kommunen, så att fler äldre kan välja var i kommunen de vill bo.

Bygg för social samvaro och skapa ett kommunalt seniorcenter

Goda möjligheter till social samvaro stärker den äldres livskvalitet och bidrar till ett bättre mående. Centerpartiet vill att de bostäder som byggs för äldre planeras för ökad social samvaro. Olika typer av kollektivboenden med gemensamhetsytor är ett exempel på en sådan lösning. Centerpartiet vill även utveckla ett digitalt Seniorcenter där äldre kan träffa andra seniorer, delta i aktiviteter, ta del av föreläsningar och andra digitala resurser såsom gymnastik anpassat för äldre. Seniorcentrets verksamhet ska bidra till att minska digitalt utanförskap genom att kunna erbjuda stöd till den som behöver det.

Utveckla den digitala välfärdstekniken och digital signering

Den tekniska utvecklingen skapar stora möjligheter för framtidens välfärd. Genom digitalisering kan vi möta medborgarnas behov, förväntningar och allt högre krav på omsorgens tillgänglighet samtidigt som det utvecklar verksamheternas arbetssätt och processer. Vård och omsorg på distans, digitala möten och användningen av e-tjänster möjliggör en närmare vård, ökad tillgänglighet och större självständighet för medborgaren. Centerpartiet ser positivt på utvecklingen av välfärdsteknik och vill exempelvis införa digital signering i omsorgen, främja användandet av trygghetskameror vid tillsynsbesök och möjliggöra för fler äldre på särskilt boende att använda digitala hjälpmedel för social samvaro. Vi vill att det ska finnas internetuppkoppling tillgängligt på rummet för boenden på alla kommunens vård-, omsorgs- och LSS-boenden.

En god och nära vård med fler förebyggande och hälsofrämjande insatser

Såväl nationellt som i Region Västernorrland och Örnsköldsviks kommun pågår en

utveckling mot god och nära vård. Målbilden för god och nära vård är att du som patient får en tillgänglig vård anpassad efter dina behov, vara delaktig i din egen vård, att du har kontinuitet i dina vårdkontakter samt att vården arbetar förebyggande för din hälsa. God och nära vård kräver utveckling av personcentrerad vård där vi behöver öka insatser som främjar folkhälsa och preventiva insatser. För att ge dig som medborgare den bästa vården behövs en mycket bra samverkan mellan regionen, länets kommuner och andra aktörer.

Öka kontinuiteten för äldre med hemtjänst

Genom att använda digitalisering och välfärdsteknik kan vårdens tillgänglighet och individens delaktighet öka. Centerpartiet anser att kompetensförsörjningen i kommunen behöver säkras för att klara omställningen till god och nära vård. Kommunen behöver även öka kontinuiteten i mötet med medborgaren genom att exempelvis ge brukare rätt till fast omsorgskontakt med rätt kompetens samt ökad kontinuitet bland personal i hemtjänsten.

Avsätt resurser för kontinuerlig fortbildning av kommunens medarbetare

Personal inom vård- och omsorg ska garanteras möjlighet till kontinuerlig fortbildning. Centerpartiet ser positiv på möjligheten för medarbetare att utbilda eller vidareutbilda sig inom bristyrken med bibehållen lön. Vi vill förbättra omsorgens webbutbildningar genom att ta fram en sammanhållen utbildningsportal som vänder sig till alla medarbetare - oavsett hur länge du arbetat i organisationen. För att stärka möjligheten till kompetensutveckling behöver kommunen erbjuda fler karriärvägar och konkurrenskraftiga löner.

Krafttag mot arbetsskador i kommunal verksamhet

Örnsköldsviks kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö, och erbjuda kompetensutveckling och karriärmöjligheter samt möjlighet till erfarenhetsutbyte mellan medarbetarna. Medarbetarnas inflytande över sin arbetsmiljö ska öka och arbetsmiljön måste förbättras. Hälsofrämjande och säkra arbetsplatser är en investering som leder till bättre hälsa, kompetensförsörjning och ekonomisk hållbarhet. Ett led i förändrad arbetsmiljö är att använda medarbetarnas kompetens på rätt sätt och på rätt nivå. Centerpartiet ser allvarligt på ökningen av arbetsskador i kommunal verksamhet. Kommunen som arbetsgivare ska använda tillgänglig kunskap, resurser och verktyg för att skapa säkra arbetsplatser. Ett viktigt led i detta är att lyssna på medarbetarna och ta sunda beslut utifrån situation snarare än mallar. Medarbetare ska ha tillgång till rätt utrustning och hjälpmedel för ett säkert och ergonomiskt arbete, och vid riskfulla situationer ha stöd av kollegor.

Sträva efter en mer tillitsbaserad styrning i offentlig verksamhet

Centerpartiet strävar efter en mer tillitsbaserad styrning i offentliga verksamheter. Det ger större frihet för välfärdens medarbetare att utöva sina yrken, en större flexibilitet i organisationen och ett tydligare fokus på verksamhetens kärnuppdrag. Grunden i tillitsbaserad styrning är tilltron till att medarbetarna är kompetenta, att de har kunskap om sin verksamhet och en genuin vilja att utveckla arbetsmetoderna. Tillitsbaserad styrning innebär enkla styrmodeller, tar sikte på att styra ledningen för verksamheten istället för enskilda medarbetare och att politiken är tydlig med vilka resultat som förväntas. Genom att fler beslut fattas nära brukaren, ökad samverkan mellan olika aktörer samt en öppenhet i organisationen som uppmuntrar nytänkande skapar vi en hållbar arbetsmiljö för medarbetarna och en bättre verksamhet för dig som medborgare.

Obligatorisk chefsutbildning i kommunal verksamhet

Chefer och ledare ska ges goda förutsättningar för chefsuppdraget. För att uppnå ett hållbart ledarskap i kommunen ser Centerpartiet behovet av att skapa bättre förutsättningar för välfärdens chefer att arbeta nära personalen och med strategiskt utvecklingsarbete. Vi ser positivt på införandet av en obligatorisk chefsutbildning.

Max 25 medarbetare per chef i kommunal verksamhet

Utrymmet för handledarskap av studenter och medarbetare bör öka som ett led i en framåtsyftande kompetensförsörjning. En konkret målsättning i arbetet med ett hållbart ledarskap är max 25 medarbetare per chef i kommunens välfärdsverksamheter.

Förbättra samverkan kring socialtjänst, civilsamhälle, vård och skola

Socialtjänstens är samhällets yttersta skyddsnät. Oavsett varför du vänder dig till socialtjänsten ska du få stöd anpassat efter dina behov. Centerpartiet anser att det förebyggande arbetet inom socialtjänsten är av väsentlig vikt. Genom att samverka med exempelvis skolan, hälso- och sjukvården och civilsamhället skapas bättre förutsättningar att möta enskilda individers behov och minska förekomsten av social utsatthet i samhället.

Säkerställ att Barnkonventionen efterlevs i praktiken

Centerpartiet ser behovet av ökad kompetens och förändrade arbetssätt i välfärdens verksamheter för att säkerställa att Barnkonventionen efterlevs. För att kunna ge kraft åt varje barn är det viktigt att barnets rättigheter införlivas i samtliga verksamheter och att barnets bästa alltid blir vägledande.

Arbetsmarknadsåtgärder i samverkan med externa aktörer

Den viktigaste grundtryggheten för människor är en egen försörjning. Centerpartiet ser jobbet som den finaste biljetten in i samhället. Kommunens arbete med ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder spelar en viktig roll i medborgarens möjlighet att bli självförsörjande. Vi ser kommunala arbetsmarknadsåtgärder som nödvändiga och vill öka kommunens samverkan med externa aktörer i arbetet med att minska arbetslösheten hos personer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden.

En kommunal arbetslinje med krav på motprestation vid ekonomiskt bistånd

Centerpartiet värnar den lokala arbetslinjen. Den som blir beviljad ekonomiskt bistånd och har en arbetsförmåga ska delta i någon form av aktivitet som motprestation. Det ger en möjlighet till sociala kontakter och en erfarenhet till meritlistan. Vi anser även att försörjningsstöd ska betalas ut jämställt till de par som blir beviljad ekonomiskt bistånd för att öka jämställdheten i relationerna och ge kvinnorna en större ekonomisk frihet. För att motverka bidragsfusk vill vi att medarbetare arbetar med att utreda misstänkt felaktiga utbetalningar och införa en skyldighet för all personal i förvaltningen att anmäla misstanke om bidragsfusk.

Satsa på att förebygga psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett växande problem. Det är den främsta orsaken till sjukskrivningar bland kvinnor och det beskrivs som framtidens största folkhälsoutmaning. Genom att arbeta förebyggande mot psykisk ohälsa kan samhället göra stora besparingar varje år och minska lidandet hos den drabbade.

Nollvision suicid och samverkan kring barnen psykiska hälsa

Allt fler äldre lider av ofrivillig ensamhet vilket påverkar deras livskvalitet och hälsa negativt. Centerpartiet vill skapa bättre möjlighet till social samvaro för äldre och stärka kunskapen hos välfärdens personal kring psykisk ohälsa. Vi vill ta fram en nollvision mot självmord och skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan olika aktörer för de barn och ungdomar som mår dåligt.

Kommunen som arbetsgivare ska förebygga utmattning och psykisk ohälsa

Örnsköldsviks Kommun behöver bli en bättre arbetsgivare i det förebyggandet arbetet mot psykisk ohälsa hos personalen. Utmattningssyndrom hos personalen är tyvärr ett alltför vanligt problem i dagsläget. Centerpartiet vill därför ta fram en långsiktig plan på hur personalens psykiska hälsa kan stärkas.

En skola och förskola som ger kraft till varje individ

Centerpartiet i Örnsköldsvik vill se en skola och förskola som ger kraft till varje individ. Vi strävar efter att alla elever lämnar skolan med godkända betyg, och att varje barn och ungdom får de bästa möjligheterna att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Skolan ska vara en trygg verksamhet som lockar till lärande för alla. Skolstrukturen måste erbjuda en mängd olika lösningar för att tillgodose behoven i hela Örnsköldsvik. Den skolutredning som gjordes ser vi som ett underlag över var förbättringar måste ske – inte som ett underlag för nedläggning av skolor. Fokus ska ligga på kvalitet, både gällande undervisning, lokaler och utemiljöer.

Större flexibilitet i förskolan

Många föräldrar oroar sig för barnen i förskolan. Det kan handla om stora barngrupper, svårigheter att få förskoleplats nära hemmet, långa restider och dålig flexibilitet när det gäller tider för lämning och hämtning. Vi tror att det är föräldrarna, och inte samhället, som vet vad som är bäst för just deras familj. Det måste finnas större valfrihet i barnomsorgen. Den kommunala förskolan behöver utökas med bland annat dagbarnvårdare och kooperativ, och erbjuda förskola med kompetens i minoritetsspråk. Centerpartiet anser att det är kvaliteten – inte utförare – som ska kontrolleras.

Samutnyttja lokaler och möjliggör mindre enheter för skola och omsorg

Den utveckling som skett inom digitalisering och möjlighet till distansarbete har öppnat upp möjligheten för många att bosätta sig längre ut på landsbygden. Det behöver mötas upp med nära kommunal service på landsbygden för att ge förutsättningar för fastboende i hela kommunen. Med flexibla lösningar kan små enheter för skolor och barnomsorg utvecklas. Små enheter ska ges ekonomiska förutsättningar för att finnas kvar.

Fler vuxna med pedagogisk kompetens i skolan

För oss är det viktigt att barn bemöts utifrån deras individuella behov, oavsett om det handlar om lugnare miljöer, extra stöd till den som riskerar att inte nå studiemålen eller större utmaningar för den som behöver en snabbare studietakt. Det ska finnas fler vuxna med pedagogisk kompetens i skolan för att skapa möjligheter till utveckling och stimulans utifrån barnens egna förutsättningar. Idag har skolorna svårt att möta elevers behov av särskilt stöd utifrån grundersättningen. Vi behöver ett system som väger upp för denna problematik.

Arbeta för en jämnare resursfördelning i skolorna

Örnsköldsvik ska ha en jämställd och jämlik förskola i hela kommunen. Forskning visar att det finns ett samband mellan föräldrars utbildningsnivå och elevers möjlighet att nå upp till betygsmålen. Idag finns lärare med behörighet i större utsträckning vid skolenheter där en stor del av barnens föräldrar har eftergymnasial utbildning. Kommunen behöver stärka kompetensresurser på skolor där en lägre andel av föräldrarna har eftergymnasial utbildning och göra det attraktivt för lärare att söka tjänster i dessa områden.

Säkerställ tillgång av lärarvikarier med hjälp av pooltjänster

Vi vill skapa en bra arbetsmiljö i skolan för både elever och lärare genom att anställa lärare i resurstjänster som täcker upp vid frånvaro. En lärare som är sjuk eller behöver vara hemma med sitt sjuka barn ska känna sig trygg med att arbetet tas omhand av någon annan. Eleverna ska inte behöva missa värdefull lektionstid utan erbjuds istället kontinuitet och trygghet.

Elevhälsoteamen stärks med bättre tillgänglighet och digitala lösningar.

Alla elever ska känna att det finns en nära och tillgänglig elevhälsa där man snabbt och enkelt får den hjälp man behöver. Vi vill satsa på utveckling av digitala lösningar för att

eleverna ska kunna erbjudas fler sätt att kommunicera med elevhälsoteamet. På så vis blir det tillgängligt för fler. Samarbetet mellan skolornas elevhälsa och ungdomsmottagningarna behöver stärkas så att elever med begynnande psykisk ohälsa kan ges stöd via primärvården.

Skolmat av hög kvalitet som bidrar till hälsa och energi

Skolmaten i Örnsköldsvik ska kännetecknas av god kvalitet och uppfylla de nationella rekommendationer som finns för skolmatens näringsinnehåll. Mat blir näring när den hamnar i magen – därför ska maten vara god och se god ut. Minst lika viktigt är det att eleverna får tid att äta sin mat i en trivsamt miljö. Forskning visar att många barn har en stökig måltidsmiljö och för lite tid att äta i lugn och ro. Genom att schemalägga tid för lunch där måltiden inte upplevs inkräkta på tid för lek kan eleverna ges lugn och ro. Högljudda miljöer kan bli tystare genom anpassning av lokaler. Vi vill att man tar särskild hänsyn till måltidsmiljö när nya förskolor och skolor byggs, och att kommunen ser över nuvarande matsalar och förbättrar måltidsmiljön där så behövs. Genom en hög andel vegetabilier och mer lokalproducerad mat skapar vi förutsättningar för en hälsosam och klimatsmart måltid. När vi äter kött och mjölkprodukter ska de komma från hållbara och gärna lokala producenter. Kommunen ska genom upphandling skapa förutsättningar för att öka andelen närproducerad och ekologisk mat.

Krisberedskap i kommunens måltidsorganisation

Även om beredskapen för att kunna servera mat inom skola och omsorg även vid kris har ökat i Sverige så har fortfarande nästan hälften av kommunerna ingen plan vid kris. Örnsköldsviks kommun ligger i framkant när det gäller krisberedskap och Centerpartiet vill se att arbetet med beredskapslager och krismenyer fortskrider. Det är viktigt att kommunen har en handlingsplan så att vi kan servera mat i skola och omsorg även om personalen blir sjuk, strömmen går eller vissa livsmedel tar slut. Vid kriser är vår lokala livsmedelsproduktion extra viktig – därför måste vår lokala livsmedelsproduktion stötts och utvecklas.

Hälsofrämjande och säkra miljöer både inom- och utomhus i skolor

Alla förskolor och skolor ska ha tillgång till en bra utomhusmiljö som stimulerar till lek och rörelse. Utevistelse - gärna i naturliga och gröna miljöer - och pulshöjande aktivitet i vardagen främjar hälsa och inlärning. Centerpartiet vill att skolan ska ge förutsättningar för barnen att tidigt skapa goda levnadsvanor. Pandemin har visat oss vikten av att kunna flytta ut skolans aktiviteter och vara flexibla. Vi vill att utvecklingen av skolornas utemiljöer möjliggör för måltider och undervisning av god kvalitet även utomhus. Vi ser också ett stort behov av utveckling och upprustning av befintliga lokaler för skola och omsorg. Vi måste ta hand om våra byggnader genom långsiktiga underhållsplaner och kontinuerligt underhåll av både inom- och utomhusmiljöer. Kommunala fastigheter ska vårdas och erbjuda hälsosamma miljöer för dem som arbetar eller studerar där.

Mer fysisk aktivitet i skolan

Fysisk aktivitet påverkar den psykiska och fysiska hälsan och utvecklingen positivt och är därför en viktig del i den förbyggande, jämlika folkhälsoarbetet, inte minst i arbetet mot psykisk ohälsa och suicidprevention. Genom att öka inslaget av fysisk aktivitet under skoldagarna når vi även de elever som inte ägnar sig åt idrott och motion på fritiden. Vi vill verka för rörelse på schemat under alla veckans skoldagar. Under dessa tillfällen ska eleverna ges så stor valfrihet som är möjligt för den specifika skolans förutsättningar. Målet är att fler elever ska hitta aktiviteter som passar dem och upptäcka sin egen rörelseglädje. Det kan handla om promenader, boxning, styrketräning, simning, eller annat som den specifika skolan har möjlighet att erbjuda.

Ett hållbart Örnsköldsvik för Agenda 2030

Ett hållbart samhälle byggs upp genom att ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet beaktas i alla beslut – det är grunden i Centerpartiets hållbarhetsarbete. Örnsköldsviks kommun ska arbeta mot målen som anges i Agenda 2030. Vi vill att kommunen ställer höga krav på miljö och djurskydd vid upphandling, att vi bygger hållbart, energismart och flexibelt, och föregår med gott exempel för kommunens innevånare och näringsliv. För att nå hållbarhetsmålen måste vi samarbeta, ställa krav och ge stöd.

Ställ höga krav på miljö- och djurskydd vid upphandling av mat

Vi vill se en hög andel närproducerad och ekologisk mat i kommunala verksamheten. Maten i kommunen ska hålla en hög kvalitet både vad gäller smak och näringsinnehåll och i stor utsträckning komma från lokala livsmedelsproducenter. Upphandlingar ska utformas på ett sätt som möjliggör för mindre livsmedelsproducenter att vara med. Lägst pris ska inte alltid vara den parameter som är viktigast. Via ett minskat matsvinn och större andel vegetabilier i kosten bidrar vi till en matkonsumtion som är hållbar och hälsosam både för människan miljön och skapar ekonomiskt utrymme för att köpa mat av bra kvalitet.

En samordningscentral ger bättre förutsättningar för lokala leverantörer

Det är genom upphandling och transport- och leveranslogistik som vi möjliggör för småskaliga och lokala livsmedelsproducenter att sälja sina varor till kommunens kök. Därför vill vi ge större anslag till upphandlingsenheten, säkra kompetensutvecklingen hos personalen. Vi vill undersöka möjligheten att skapa en samordningscentral så att lokala producenter får leverera till en plats istället för flera. Därifrån fördelar kommunen själva sina varor till de olika verksamheterna.

Hållbar livsmedelsproduktion ger ett öppet landskap

Svenskt jordbruk, och i synnerhet det norrländska, är en leverantör av livsmedel av hög kvalitet. Vi har ett klimat väl lämpat för odling och djuruppfödning med långa ljusa sommarnätter och kalla vintrar som tar kål på skadeinsekter. För framtiden behöver mer jordbruksmark användas för matproduktion och hålla igenväxningen borta. Det leder utöver god mat av bra kvalitet till ett öppet landskap som välkomnar besökare. Kommunen behöver tydligare fokusera på att värna det lokala jordbruket och den lokala matproduktionen genom att ställa kvalitetskrav i offentliga upphandlingar och att alltid bjuda på lokalproducerat vid representation. Vi vill se en ökande andel lokalproducerad mat i kommunens kök.

Värna det småskaliga kustfisket

Örnsköldsviks kust är lång och rik på öar. Den bjuder goda möjligheter till fiske, såväl med handredskap från land som med mindre fiskebåtar. Det småskaliga fisket bidrar inte minst med goda råvaror till restauranger och den traditionella surströmmingen som fortfarande tillverkas i vår kommun. Vårt nära hav hotas av utfiskning från stora trålare som dammsuger haven från all fisk och skadar det marina livet. Vi måste politiskt verka på nationell och europeisk nivå för att stoppa detta.

Energieffektivisera kommunala byggnader

Kommunen ska energieffektivisera byggnader och sträva mot en lägre energiförbrukning för all nybyggnation och renoveringar av kommunala fastigheter. Det gör vi t ex genom energisparande konstruktioner och genom att utnyttja solenergi på kommunala byggnader. Kommunen bör följa forskningen om klimatneutrala byggnader och sträva efter sådan konstruktion. Vi ser fördelar med att i större utsträckning använda trä som byggnadsmaterial.

Större materialåtervinning i kommunal verksamhet

Kommunen ska arbeta för att materialåtervinningen i kommunen ska öka. Vid nyinköp av inventarier ska kommunen undersöka och ta möjligheten att köpa second hand. Kommunen ska föregå med gott exempel via källsortering och kloka inköp som ställer krav på kvalitet och tillverkningsprocesser.

Återvinning och källsortering ska vara enkelt i hela kommunen

Kommunens praktiska lösningar kring återvinning för privatpersoner och företag ska göra det enkelt att källsortera. Medborgarna ska ha god tillgång till återvinningsstationer och belysning som gör det möjligt att källsortera rätt även vintertid. Vi vill även se att fler företag återvinner material. Kommunen behöver lyssna på medborgarna för att identifiera eventuella hinder för materialåtervinning.

Upprätta en byggåtervinningsstation

Idag slängs stora mängder restmaterial från byggnationer, som hade kunnat användas av någon annan. Vi vill upprätta en byggåtervinningsstation på Må, där privatpersoner såväl som företag kan lämna, överblivet byggmaterial, som sedan kan hämtas gratis av privatpersoner. På så vis minskar vi materialsvinnet i kommunen.

Förbättra Örnsköldsviks krisberedskap

Oavsett om strömmen går, stormen slår till, eller många människor blir sjuka samtidigt måste Örnsköldsviks kommun stå beredda att hantera kriser. Samtidigt som vi arbetar målmedvetet med att minska vår klimatpåverkan behöver vi vara beredda på att hantera de oundvikliga konsekvenserna av klimatförändringar, men även andra typer av kriser. Kommunen ska ha tydliga och genomarbetade krishanteringsplaner för alla samhällsviktiga funktioner. Vi behöver också bygga och renovera på ett sätt som gör att vi kan möta problem med översvämningar, värmeböljor och liknande.

Utveckla kollektivtrafiken

En välplanerad kollektivtrafik är en förutsättning för minskade utsläpp. Vi vill utveckla kollektivtrafiken och förbättra möjligheten att transportera sig smart och enkelt inom staden, över hela kommunen och mellan kommunerna. Det kräver att vi tänker utanför boxen. Vi vill undersöka möjligheten att ha avropsstyrd kollektivtrafik på landsbygden.

Fler och säkrare gång- och cykelvägar samt cykelgarage

För att fler ska ta cykeln eller promenera istället för att ta bilen måste vi fortsätta att utveckla säkra och smidiga gång- och cykelvägar. Det är särskilt viktigt där barn rör sig, t ex vid skolvägar. Vintertid måste snöröjningen fungera för att det ska vara möjligt att säkert promenera, även för den som t ex styr en barnvagn till förskolan. Eldrivna cyklar och lådcyklar gör det lättare att transportera sig i tuffa backar eller när man skjutsar barn eller varor i lådcykeln. Vi vill se cykelgarage med laddningsmöjligheter i staden och i större samhällen där behovet finns.

Fler fossilfria fordon i Örnsköldsvik

Örnsköldsviks kommun måste hänga med i utvecklingen med fossilfria fordon. Som en stor aktör gör kommunens konsumtion en skillnad, och föregår samtidigt med exempel för invånarna. Till exempel vill vi arbeta med att kommunens arbetsplatser ska ha tillgång till laddning för elbilar. När kommunen köper in fordon ska det mest miljövänliga och klimatsmarta alternativet enligt bästa tillgängliga kunskap väljas.

Dra om E4 för bättre luftkvalitet

Centrala stadens luftkvalitet är inte bra och det beror på E4: ans dragning och den trafik som passerar stadskärnan. Centerpartiet driver aktivt det förslag som finns för att E4 dras utanför staden. Det skapar en bättre livsmiljö för stadens invånare samtidigt som vi kan nyttja delar av det gamla gaturummet till att utveckla mer boende och anlägga parkmiljöer som främjar hälsa, miljö och biologisk mångfald.

Persontrafik på Gröna linjen

När avstånden blir långa är tåget det mest hållbara alternativet. Tågen måste gå, och det måste vara ett ekonomiskt alternativ. Goda tågförbindelser gör det möjligt att arbeta och studera långt från hemorten. Centerpartiets vision är persontrafik på den så kallade Gröna linjen, stambanan som förbinder samhällena i inlandet med städerna längs kustlinjen.

Stötta utvecklingen mot en fossilfri flygplats

Flygplatsen och flygtrafiken har en stor betydelse för en industri- och innovationskommun som Örnsköldsvik. Vi vill driva på utvecklingen mot en fossilfri flygplats för att flygresor ska kunna vara ett hållbart transportalternativ.

Låt arkitekturen ta plats i stadsbilden

Örnsköldsvik ska fortsätta att växa och förtätas. Samtidigt måste vi värna värdefulla grönytor. När många vill bo nära centrum tror vi på att bygga nytänkande. Byggande kan ske på höjden, på vattnet och med kreativa odlingar som komplement, t ex takodlingar och stadsodlingar. Vi bejaker byggprojekt med spännande arkitektur som tar plats i stadsbilden. Nybyggnationer ska vara energieffektiva och trygghet såväl som ekologisk hållbarhet ska värnas vid stadsplanering, vilket tar mark i anspråk. Dessa är oerhört viktiga för stadens klimat, den biologiska mångfalden och inte minst för människors hälsa och välmående. Vi människor mår bra av gröna områden.

Ökad biologisk mångfald och bevarande av grönområden

Biologisk mångfald är en ödesfråga för mänskligheten. Vi vill att kommunen gör en satsning på att utveckla och bevara staden och kommunens grönområden genom pollineringsparker. Parker och parkliknande naturområden bidrar till att ge tätorter en rikare biologisk mångfald. De ekosystem som finns i städer i parker och andra grönområden producerar ekosystemtjänster av stor betydelse för människors välbefinnande, t.ex. rekreation/kulturvärden, minskning av buller, regnvattenreglering och avfallshantering. Rätt typ av skötsel av grönytor kan bevara och utveckla den biologiska mångfalden. Skötsel som även tar hänsyn till att människor ska vistas där kan öka förståelsen för naturvård även utanför staden. Genom att skapa blomrika parker med ängar som innehåller nektar och pollenrika växter kan kommunen och alla andra ge de vilda pollinatörerna som humlor solitära bin, blomflugor fjärilar och skalbaggar möjlighet att leva i områden som tidigare varit blombfattigare.

Ökat anslag för arbete mot invasiva arter

Spridning av invasiva arter räknas idag som ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden i världen, tillsammans med förlust av arternas livsmiljöer och ett förändrat klimat. För en kommun eller annan stor markägare kan invasiva arter dessutom kräva långtgående förändringar i skötseln av ett område och därmed ökade kostnader. Det i sig kan vara skäl nog att snabbt göra utrotningsinsatser när ett nytt bestånd av invasiva arter etablerar sig. Man kan se en sådan insats som en investering för att slippa betydligt större kostnader och skador i framtiden. att kunna intensifiera arbetet med invasiva växter vill vi ge ett ökat anslag med en öronmärkt summa för detta arbete till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Fler gågator ger mindre biltrafik och större utrymme för uteserveringar

Centerpartiet har redan föreslagit att Fabriksgatan och Skolgatan blir gårdsgator med viss biltrafik på de gåendes villkor. Genom fler gågator blir det mindre biltrafik – en säkrare och hälsosammare miljö i stadens kärna. Det ökar också utrymmet för fler uteserveringar och andra aktiviteter i centrum.

Fortsatt arbete för giftfria förskolor och skolor

Centerpartiet vill att kommunen arbetar aktivt för att få bort gifter ur barns och ungdomars arbetsmiljö på förskolor och skolor. Kommunen ska köpa hållbara produkter med kvalitetsmärkningar inriktade på hälsa och miljö i kommunala verksamheter.

Belysningsstrategi med hållbarhetsperspektiv

God belysning bidrar till tryggare och attraktivare miljöer, och uppmuntrar till utevistelse under de mörkare månaderna. Örnsköldsviks kommun behöver en belysningsstrategi och ett utförande av den som tar hänsyn till stadens attraktivitet, trygghet och de ekologiska konsekvenserna av ljusföroreningar. Kommunens belysning ska vara till hjälp för medborgarna, lysa när det behövs och vara riktad åt rätt håll.

Fortsatt utveckling av bredbandet

Bredbandet måste fortsätta breda ut sig! Det möjliggör för företag och entreprenörer att etablera sig och skapa nya jobb på landsbygden. Genom snabba och stabila bredbandsförbindelser kan vi utöka möjligheten till modern digital samhällsservice – närmare dig. Kommunen ska försätta att stötta eller bygga nät eget i de delar av kommunen där det saknas idag.

Skogen – en hållbar källa till råvara och rekreation

Örnsköldsvik är en kommun med stor geografi och mycket skog. Här finns både stora skogsbolag och små privata skogsägare, även kommunen äger skog. Skogen fyller många behov; den ger oss rekreation och naturupplevelser men levererar också råvara till skogs- och träindustri och bidrar starkt till att Örnsköldsvik är en stark exportkommun. I den bioekonomi som växer fram ska Örnsköldsvik vara ett nav och leverera den nya teknik och de nya produkter som hjälper oss att fasa ut fossil/oljebaserad råvara. Det är den växande skogen som tar upp och lagrar in kol vilket gör att den aktivt brukade skogen är en viktig kolsänka. Kommunen skogar ska brukas aktivt. Kommunen ska möjliggöra utveckling av Örnsköldsvik som nav för bioekonomi

Hållbar turism

Intresset för Höga Kusten och Örnsköldsvik blir allt större. Vi tar emot allt fler turister och den utvecklingen ser vi positivt på. Om vi kan erbjuda turisterna lokala produkter och tjänster så gynnas den lokala ekonomin. Centerpartiet bejaktar lokala samverkansprojekt och mötesytor som ger lokala entreprenörer tillfälle att träffas och utveckla idéer och samarbeten inom turismnäringen. En hållbar besöksnäring tar ansvar för framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan. De utmaningar och risker som är kopplade till ökad turism måste mötas upp med ett klimat- och miljösmart värdskap, till exempel klimatsmarta transportlösningar till vandringsleder, en plan för underhåll och skötsel av friluftsområden, och gröna företag som erbjuder tjänster och service till besökarna. Centerpartiet vill arbeta på bred front för samverkan med närings- och föreningsliv kring dessa aspekter.

En stark liberal demokrati

Centerpartiet vill bygga ett mer decentraliserat samhälle – en idé som härstammar från våra rötter i landsbygdsbefolkningens och de självägande böndernas långa kamp för frihet och rättvisa. Vi tror på människans förmåga att ta ansvar för sig själv och för andra, och anser följaktligen att folk bör få bestämma mer själva och att politiska beslut bör fattas av och nära de som berörs av dem. För att en decentraliserad demokrati ska fungera väl krävs att medborgarna är engagerade i det lokala styret och kan hålla lokala politiker ansvariga för beslut de fattar. Centerpartiet vill se över den kommunala organisationen och ta ett nytt grepp om kommunen med en sant decentraliserad och tillitsbaserad styrning. Effekterna av detta är att medborgarna får ett större förtroende för kommunen - det blir mer fokus på sakfrågor istället för principer, och demokratin förbättras.

Kommunala medarbetare över hela kommunen

De senaste åren har kommunen öppnat ett relativt stort antal närarbetsplatser ute i kommunen. Vi föreslår därför att dessa närarbetsplatser bemannas permanent och ges i uppdrag att vara huvudsaklig kontaktpunkt med kommunen och beslutsfattare inom sitt geografiska område-

Tydlig kommunikation

Vi vill att kommunikationen mellan kommunen, medborgarna och nyfikna potentiella inflyttare ska vara mer träffsäker, relevant och lättillgänglig. Olika kanaler behöver prövas och utvärderas utifrån lämplighet och effekt. Kommunikation måste också vara dubbelriktad och inriktad på dialog snarare än direktiv. Centerpartiet vill att Örnsköldsviks kommun har en saklig, tillgänglig och konkret information i en modern form.

Minska det digitala utanförskapet i samhället

Den ökade digitaliseringen av samhället gör att de som aldrig eller sällan använder internet riskerar att bli alltmer isolerade och hamna i digitalt utanförskap. Under 2021 bedömdes närmare sex procent av svenskarna leva i digitalt utanförskap. De som aldrig är på internet är ofta äldre, lever på landsbygden och bor i hushåll med låga inkomster. Parallellt med att vi använder digitalisering för att fler ska kunna ta del av kommunens och vårdens tjänster, vill Centerpartiet arbeta aktivt för att minska det digitala utanförskapet i kommunen.

Stärk och värna minoriteternas delaktighet och rättigheter

Vi i Centerpartiet ser att minoritetsarbetet i kommunen kan förbättras. De fem nationella minoriteterna – judar, romer, samer (som dessutom är vårt erkända urfolk), sverigefinnar och tornedalingar – har enligt lag särskilda rättigheter. Örnsköldsviks kommun är idag finskt och samiskt förvaltningsområde, vilket innebär ett särskilt ansvar att värna exempelvis kultur och språk för dessa grupper. Utöver detta finns även lagkrav som ska säkerställa att rätten till myndighetskontakter och olika serviceområden på det egna språket efterlevs. Det är för oss en viktig demokratifråga. Kommunen ska leva upp till sitt åtagande som finskt och samiskt förvaltningsområde. Vi ska uppfylla lagkraven - och utveckla dialog och arbete i praktiken med minoritetsgrupperna.

Samhället ska vara tillgängligt för alla

Vi ska ha ett samhälle som är tillgängligt för alla. Därför får inte funktionshinder vara ett hinder för människor som vill utbilda sig, jobba, ha en aktiv fritid eller engagera sig i samhället. Centerpartiet var med och drev igenom den nya lagstiftning som innebär att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska vara grund för diskriminering. Ett samhälle som är tillgängligt för alla är en grundläggande demokratifråga. Centerpartiet i Örnsköldsvik vill arbeta med att öka tillgängligheten i

samhället. Det kan t ex handla om att friluftslivet görs tillgängligt för den som är rörelsehindrad, att se till att ljudet fungerar som det ska i kommunala byggnader och att viktig information ges med punktskrift. Vi behöver fortsätta arbeta för att möta behovet av LSS-boenden. När kommunen ger information till medborgarna ska den vara lätt att förstå oavsett utbildningsnivå, och det ska gå att få stöd och mer information för den som behöver det.

Synligare politiker som träffar medborgarna

Vi tycker att politiker ska träffa medborgare oftare i ett naturligt sammanhang. Centerpartiet vill se en ökad närvaro av politiker, exempelvis via besök på närarbetsplatser, på företag och i kommunala verksamheter. Vi tror också på digitala lösningar för möten som komplement. Målet är att öka det demokratiska inflytandet och erbjuda mer personlig dialog för alla medborgare.

Fokus på effektivitet och kortast möjliga beslutsvägar

Den befintliga organisationen inom kommunen är fylld av stuprör och långa eller otydliga beslutsvägar vilket är ineffektivt. Det en mängd onödig byråkrati vilket är slöseri av skattebetalarnas pengar. Vi vill se över kommunorganisationen med fokus på effektivitet och kortast möjliga beslutsvägar. Utveckling av verksamheten får ett tydligt fokus på det arbete som faktiskt utförs, och vi får en bättre kontroll på administrativa kostnader kommunen.

Förbättra ägarstyrningen

Vi vill förbättra ägarstyrningen i våra kommunala bolag. Idag baseras styrningen i hög grad på partitillhörighet. Vi vill att styrelser ska väljas utifrån kompetens i för bolaget centrala frågor.

Tydliggöra kommunorganisationens kostnader

Vi vill se en större transparens och tydlig redovisning av kommunala verksamheters ekonomi – det är en viktig demokratisk fråga för medborgarna att veta vad skattepengarna används till. Genom ett omtag av den ekonomiska redovisningen inom kommunen möjliggörs ett effektivt beslutsfattande och ett transparent underlag gentemot medborgarna.

Trygghet och brottsförebyggande arbete

En stabiliserande och trygghetsskapande faktor i vårt samhälle är ett starkt föreningsliv med allt från idrott till kyrkor och kultur med verksamhet för såväl barn som äldre. Centerpartiet ser alla civila aktörer som möjliga samverkanspartner för kommunen, samtidigt som varje förening naturligtvis har ett eget inre driv av medlemskap och engagemang. Lokala brottsförebyggande råd (BRÅ) samt Brottsoffer- och Kvinnojourerna ser vi som viktiga aktörer för att såväl förebygga brott som stödja dem som drabbats. Trygga hem och trygga offentliga miljöer är centrala för oss.

Kraften i kulturen och det ideella

Folkbildningen i form av studieförbund och folkhögskolor men även biblioteken är otroligt viktiga för varje invånares möjligheter att få ny kunskap genom hela livet. När näringslivet i vår kommun och region ropar efter fler personer att anställa behövs alla vägar till utbildning och kompetensutveckling. En viktig del i kommunens attraktivitet är tillgången till ett brett kulturutbud, ett starkt idrotts- och friluftsliv samt ett aktivt och engagerat föreningsliv.